

NAŠA SKUPNOST

IZDAJA ZA SLOVENIJO
LETO III STEV. 15
BEOGRAD
7. julija 1957
Izhaja dvakrat mesečno,
vsako drugo nedeljo
CENA 10 DINARJEV
LETNA NAROČNINA 250 DIN

GLASILO PREDSEDSTVA ZVEZNEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

AKTUALNA TEMA

PREPREČIMO IZGUBE PRI ZETVI

Zetev žita je že končana v vseh naših južnih in primorskih rajonih, a tudi v žitordnem rajonu je v polnem razmahu. Priprave za žetev, posebno glede mehanizacije, so bile mnogo bolj opravljene kakor lani. Kmetijske organizacije so razen več sto novih snopozveznikov in mlatilnic kupile 250 novih kombajnov. No, kljub temu pa se največji del žetve še vedno opravlja ročno, zaradi česar izgublja gospodarstvo nad 20 tisoč vagonov žita. Kljub temu bo žetev večinoma opravljena pravočasno in v relativno kratkem roku. Priprave za mlačevo so prav tako dobro organizirane. Odločba zveznega izvršnega sveta, da se mlatilniška merica plača po tržni ceni, je stimulacija, da bodo mlatilnice delale v toku sezone in da bo tako tudi mlačevo opravljena v kratkem časovnem razdobju. Kolikor manj časa bo trajala mlačevo, toliko manj bo izgub. Zato morata biti organizacija mlačeve kakor tudi kontrola zavarovanja pred požarom naloga ne samo zadrug, kmetijskih posestev in individualnih proizvajalcev, temveč prav tako tudi problem komun, Socialistične zveze in Zveze komunistov, posebno pa zborov volincev.

Letos bo pridelek žita precej nad našim povprečnim pridelkom. Kolikor koli so zaradi slabe letine v lanskem letu rezerve že izčrpane, je treba pričakovati večjo ponudbo žita kakor v več prejšnjih letih. Letos ne bi smeli računati s tem, da bo prišlo do vzdržanja prodaje žita do pomladanske sezone, kakor se je to zgodilo lani. Letošnja pomlad se je tržišče žita že precej stabiliziralo; dobra letina bo ob politiki uvoza vplivala na njegovo nadaljnjo stabilizacijo. V interesu vsakega posestva, kmečke obdelovalne zadruge, kmetijske zadruge in individualnega proizvajalca je torej, da brez odlašanja realizira svoj pridelek. Lanske izkušnje, ko so bile cene žita spomladi nižje kakor jeseni, naj služijo proizvajalcem kot pouk.

Glede vskladiščenja, manipuliranja in predelave žita so tudi problemi. Organizacije, ki se s tem ukvarjajo, so dolžne in poklicane, da opravijo priprave in omejijo izgube na najmanjšo mero, če jih že ne morejo popolnoma odpraviti.

Resolucija zvezne ljudske skupščine postavlja pospeševanje napredka pridelovanja žita v prvo vrsto kot naš prioritetni gospodarski problem. Za rešitev žitnega problema ni nič manj važno obvarovati vsako zrno, začeti od žetve, preko mlačve na do pekarin. V osem tem procesu so rezerve, ki jih je mogoče bolje izkoristiti.

M. I.

PO KONGRESU

Najgloblji vtis tako na Jugoslovane kakor tudi na prisotne tuje delegate je napravil delovni značaj kongresa delavskih svetov. Lahko bi bili pričakovali, da bo prvi kongres delavskih svetov potekel v manifestacijskem duhu, ker so se po sedmih letih upravljanja neposredni proizvajalci prvič sestali na takem zboru. Nadalje je bil kongres v razdobju, ko je naš sistem upravljanja predmet neargumentiranih kritik v inozemstvu in bi bili lahko pričakovali, da bo dal kongres duška svojem nezadovoljstvu, da se ocenjuje in sodi o delavskih svetih najpogosteje ne glede na dejstva in rezultate, ki so bili ustvarjeni v praksi. Namesto tega je kongres že na začetku dobil delovni značaj in ga obdržal do konca. Ves čas je dominiral vtis, da so se zbrali izkušeni upravljalci, poslovni ljudje, katerih temeljni smoter je, da tako številni zbor izkoristijo predvsem zato, da povedo svoje probleme, izmenjajo izkušnje in se vrnejo v podjetja z jasnimi sklepi za nadaljnje delo.

Tako ozračje na kongresu nas upravičuje, da ugotovimo, da se je v sistemu delavskega upravljanja gospodarstva oblikoval nov tip poslovnega človeka upravljalca družbenih sredstev. Našla se je srečna združitev gospodarske zainteresiranosti posameznikov in interesa skupnosti. To je prihajalo očitno do izraza v govorih delegatov.

Neka druga bojazen je odpadla že prvi dan dela po komisijah. Pričakovalo se je namreč, da bo kritika usmerjena proti majhnim sredstvom, s katerimi razpolagajo podjetja, in v nalogo, da se ta sredstva, čeprav tudi na škodo drugih nalog, dodelijo gospodarstvu z drugačno razdelitvijo nacionalnega dohodka. Vse pa je presenetil realizem, s katerim so delegati govorili o splošnih potrebah in o tem, da se zavedajo trenutnih omejenih možnosti povečanja deleža podjetij pri splošnih sredstvih. Njihovi nastopi so bili usmerjeni v iskanje boljših metod uporabljanja razpoložljivih sredstev. Mnogi so govorili, da mora biti nadaljnje povečanje sredstev, s katerimi gospodarske organizacije samostojno razpolagajo, rezultat nadaljnjega porasta proizvodnje in delovne storilnosti in da bistveno ni mogoče spremeniti položaja s pretakanjem sredstev od enega k drugemu.

Dokumentirano in konstruktivno, s podatki in z željo, da opozorijo na pogoške in napake, najpogosteje s predlogom, kako rešiti pojav, ki ga kritizirajo, so delegati pustili za seboj cel program za daljše razdobje dela družbenih organov in samih delavskih svetov ter njihovih združenj. V razpravljanih so zabeležili nad sedem sto predlogov, ker pa še manj-

ka podrobnejša analiza vseh besedil, pisanih predlogov in ustnih nastopov, lahko svobodno rečemo, da je to samo del materiala, ki ga je treba skrbno proučiti in čim bolj izkoristiti. To je ena izmed prvih nalog, ki jo je pustil za seboj kongres: izkoristiti čim prej in čim bolj popolno nakopičene izkušnje, ki so spregevorile v tridnevni debatah.

Že samo bežen poskus sumirati smernice, na katere je kongres opozoril, nas navaja na nekaj osnovnih sklepov. Prvi sklep je, da je treba iti naprej in bolj smelo v razširjanju pravic in materialne osnove delavskih svetov. Ne samo, da ni nevarnosti, da bi tako oslabili temelje družbene intervencije, temveč je to edina pot, da se spodbudi nadaljnja gospodarska aktivnost, ki bo prinesla s seboj tako krepitev podjetij kakor tudi krepitev splošnih skladov. Zavlačevanje v tej smeri samo veže sile, ki so dozorele za samostojne in samoiniciativne akcije. To je naloga tako centralnih organov, ki izdelujejo sistem gospodarjenja, kakor tudi vseh komunalnih organov, od katerih širokega odnosa do gospodarskih organizacij je prav tako odvisno spodbujanje iniciative podjetij.

Ce je govora o sistemu nagrajevanja, je treba po pravici pričakovati stimulativnejši sistem nagrajevanja, svobodno upravljanje skladov podjetij in ustvaritev možnosti za čim bolj široko združevanje gospodarskih organizacij. Že v družbenem planu prihodnjega leta je treba pričakovati tako razdelitev skupnega dohodka gospodarskih organizacij, ki bo v največji meri odpravila dosedanje omejitve v upravljanju sredstev gospodarskih organizacij. Tako bo samo od moči in sposobnosti proizvajalcev odvisno, koliko bodo povečali svoj delež v razdelitvi dohodka, ali bodo bolje živeli ali ne. Posledica take svobode v gospodarjenju bodo znatne razlike v zasluhkah, ki bodo nastale kot rezultat uspeha v delu in uspeha na tržišču. To bo hkrati pri enakih pogojih pomenilo zelo različne možnosti zaslužka v odvisnosti od izkazanega uspeha v delu.

Drugi sklep kongresa se nanaša na potrebo nagle vzgoje kadrov. Brez pretiravanja je mogoče reči, da je nadaljnji razvoj v največji meri odvisen od učinkovitega reševanja tega problema. Gospodarstvo se vsak dan razraščá, potreba po kvalificiranih kadrih raste še s hitrejšim tempom kakor samo številčni porast podjetij in število zaposlenih, ker obvladujemo vsak dan čedalje bolj zapleteno proizvodnjo in čedalje modernejša delovna procesa. Statistika kvalifikacij nudi porazno sliko slabega razmerja med nedostopnimi (Nadaljevanje na 2. strani)

PO KONGRESU

(Nadaljevanje s 1. strani)

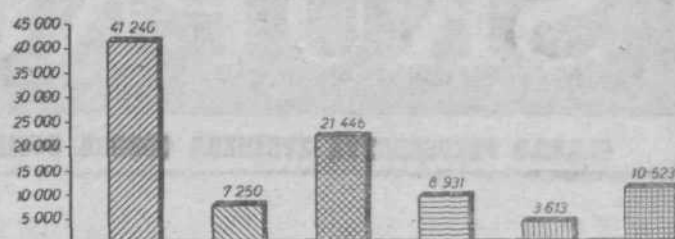
kvalificiranimi in kvalificiranimi delavci. Zelo veliko število direktorjev in drugega osebja je brez najnujnejših kvalifikacij. Izhajajoč iz tega, da je v prihodnjem razdobju najnujnejša družbena investicija investicija v kadre, je kongres z vso resnostjo opozoril i delavske svete i družbene organe na ta problem, ki je videti kot prvi pogoj nadaljnega vzpona. Nužno je obvladati znanje na vseh stopnjah kvalifikacij — od splošne gospodarske izobrazbe delavcev do formiranja specializiranih delavcev v vseh vejah in strokah. Pred graditvijo novih železarn, elektrarn, katerega koli bolj velikega objekta, ki zahteva zelo velike investicije, je treba pomisliti, ali so zagotovljena sredstva in storjeni ukrepi za formiranje kadrov. Te investicije so po obsegu neprimerno manjše, po gospodarskem in družbenem učinku pa neprecenljive važnosti.

Sodeč po obsegu razpravljanja in številu predlogov je notranji mehanizem funkcioniranja delavskih svetov zelo pomemben za nadaljnji napredek sistema delavskega upravljanja. V zvezi s tem stopata v ospredje po važnosti dva sklepa: prvi glede krepitve demokratizma v odločanju kolektiva in drugi glede združevanja podjetij v širše oblike kooperacije, raznih oblik sodelovanja vse do svojevrstnih oblik združevanja in razraščanja podjetij. Kar se tiče prvega vprašanja, je po sedmih letih prakse neizbežen sklep, da so tudi sami kolektivni bolj zreli, a tudi razmere so mnogo bolj ugodne za nadaljnje korake v smeri aktiviranja in vključevanja čim bolj širokega kroga proizvajalcev v upravljanje. Popolnoma umestni so bili predlogi, da naj o delovnih odnosih v podjetju odločajo sami proizvajalci, da je treba obratne svete krepiti, kjer koli to terjaja upravljanje podjetja itd., ker je praksa upravljanja najboljši učitelj proizvajalcev. Ko pa je bilo govora o združevanju podjetij, je bila poudarjena ekonomska potreba po razvoju zapletenejših odnosov v gospodarjenju, ker je vse gospodarstvo doseglo višjo stopnjo razvoja in drobna izolirana podjetja niso vedno najboljša rešitev za nanovo nastale probleme proizvodnje in tržišča. Tega vprašanja pa se niso lotevali površno, ker se je poudarjala kompleksnost tega problema, potreba, da življenje in praksa pokazeta najprimernejše oblike združevanja. Vsako forsiranje mehničnega združevanja podjetij ali »papirnatega« kooperiranja ne vodi k nastajanju modernih, gospodarsko močnih in medsebojno povezanih enot. Te nove enote ne smejo biti preprosti seštevki posameznih združenih podjetij, temveč nova kakovost v gospodarskem in ekonomskem pogledu v celoti.

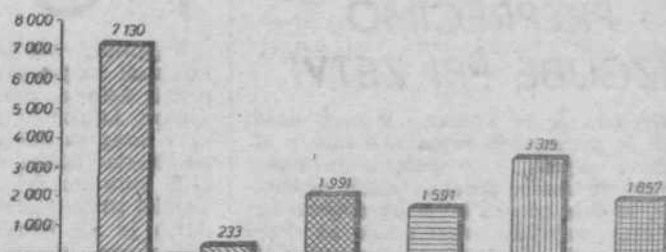
Do veljave je prišel izreden interes za perspektivni razvoj gospodarstva. Iz nastopov delegatov se je videlo, da so mnoga podjetja v pričakovanju perspektivnega plana gospodarskega razvoja izvršila priprave, da bi se vključila v splošni okvir jugoslovanskega razvoja. Ta moment najboljše dokazuje potrebo, da mora perspektivni plan upoštevati izražene težnje posameznih gospodarskih vej in da ne sme biti uveljavljen, ne da bi delavski sveti o njem predhodno ne razpravljali in ga kritizirali.

Sklepe kongresa je treba dosledno z ozračjem, ki je vladalo na kongresu, sprejeti kot delovni dokument, ki nalaga dolžnost učinkovite akcije, ne z močjo zakonskih predpisov, ki jih ti sklepi nimajo, temveč z njihovo moralno vrednostjo, ker so glas najbolj naprednih sil naše družbe.

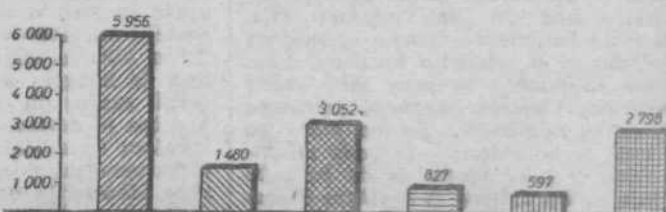
ČLANI DELAVSKIH SVETOV PO KVALIFIKACIJAH IN STROKOVNI IZOBRAZBI INDUSTRIJA IN RUDARSTVO

KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

GRADBENISTVO

Stolpci označujejo po vrsti: skupno število delavcev — visokokvalificiranih — kvalificiranih — priučeni — nekvificiranih — uslužbenecv

V prejšnji številki smo objavili skupne statistične podatke o članih delavskih svetov po kvalifikacijah in strokovni izobrazbi. Danes objavljamo strukturo delavskih svetov, ločeno za posamezne veje.

Iz risbe je razvidno, da štejejo delavski sveti v industriji in rudarstvu 51.763 članov, od katerih je 41.240 delavcev, a 10.523 uslužbenecv. Od delavcev članov delavskih svetov v industriji in rudarstvu je največ kvalificiranih (52%), nadalje priučeni (21,6%) in visokokvalificiranih (17,6%) ter najmanj nekvificiranih (8,8%).

Kmetijstvo in gozdarstva imata 8987 članov delavskih svetov, od teh je 7.130 delavcev in 1.857 uslužbenecv. V razliko od industrije in rudarstva imamo v kmetijstvu in gozdarstvu po delavskih svetih največ nekvificiranih delavcev (48,2%), nadalje kvalificiranih (26,2%), priučeni (22,5%) in najmanj visokokvalificiranih (3,2%).

Število članov delavskih svetov v gradbeništvu znaša 8754, od tega je 5956 delavcev in 2798 uslužbenecv. Od delavcev članov delavskih svetov je v tej veji največ kvalificiranih (51,2%), nadalje visokokvalificiranih (24,8%), priučeni (15,9%), najmanj pa nekvificiranih (10%).

Delavski sveti podjetij za promet in zveze štejejo 10.015 članov, od teh jih je 5964 delavcev in 4051 uslužbenecv. Tudi po teh podjetjih je v delavskih svetih največ kvalificiranih delavcev (54,2%), nadalje visokokvalificiranih (26,6%), priučeni (13,8%), medtem ko je odstotek nekvificiranih zelo majhen (5,3%).

V trgovini in gostinskih podjetjih štejejo delavski sveti 26.567 članov, in to 16.582 delavcev in 9.985 uslužbenecv. Zanimivo je, da so v podjetjih te vrste uslužbenecv zastopani v večjem številu v delavskih svetih kakor v drugih vejah. Od delavcev članov delavskih svetov je največ kvalificiranih (51,2%), nadalje priučeni (18,5%), medtem ko je odstotek visokokvalificiranih sorazmerno majhen in znaša 16,2%.